

Sofia smider sin egen väg

Kreativitet, svetslågor och företagsdrömmar. På landsbygden utanför Örebro driver Sofia Naumow sitt företag *Kowal design, svets & konstruktion* – med passion för hantverk och en ständig kamp mot siffror och struktur.

Sid 12

Valextra När temperaturen ökar så höjs även vår röst!

Inför valåret 2026 presenterar Småföretagarnas Riksförbund ett uppdaterat näringspolitiskt program med tydliga krav: bättre villkor, mindre regelkrångel och ett företagsklimat där småföretag kan växa och bidra till Sveriges framtid.

Sid 4

Innovation i teorin - blanketter i praktiken

Under året har världen talat om att göra det enklare att driva företag. För Europa handlar det om att inte hamna efter USA och Kina i konkurrenskraft.

Sid 11

Lärlingssystemet fungerar inte i Sverige

Trots stora resurser fungerar lärlingssystemet dåligt i Sverige – endast tre procent av gymnasieeleverna går en arbetsplatsförlagd utbildning. I Uddevalla visar dock småföretag som Elis Smide och André-sen Maskin att modellen kan bli en win-win för både elever och företag.

Sid 16

SMÅFÖRETAGARNAS FÖRSÄKRING - Nyhet

Småföretagarna Försäkring lanserar en ny försäkring - Cyberförsäkring

Antalet hackerattacker ökar i snabb takt, blir alltmer avancerade och svårare att upptäcka. Sedan 2022 har antalet utpressningsattacker fördubblats och kriminella lägger allt mer resurser på detta. Två tredjedelar av attackerna drabbar små- och medelstora företag. För många företag är detta en stor risk och utmaning att hantera. Det har därför blivit allt vanligare att teckna cyberförsäkringar för att försäkra sin digitala risk. Försäkringen kan hjälpa till att täcka kostnader vid en hackerattack och till och med vara kritisk för att undvika konkurs. Även när det är en IT-leverantör som blir drabbad kan försäkringen hjälpa till. Inte sällan är IT-leverantörens ansvar begränsat till ett lågt belopp.

Premie per år: 2 499 kr

Vill du veta mer eller teckna vår nya Cyberförsäkring kontaktar du oss.

Ring oss på **08-520 056 72** eller mejla till **smaforetagarna@fuab.com**. Läs mer om Trygghetspaketet och våra övriga försäkringar på **www.smaforetagarnasforsakring.se**

Exempel på viktiga delar som en bra cyberförsäkring ska innehålla:

- Krishantering vid en hackerincident (Främst IT, Juridik, PR och utpressning)
- Återskapande av data (t.ex. vid kryptering)
- Avbrott i verksamheten och merkostnader kopplat till en incident
- Utpressningskrav och eventuell lösensumma
- Oplanerade krascher av drift, underhåll eller uppgradering av företagets nätverk – även om det sker hos en IT-leverantör
- Försvarskostnader och skadestånd för krav från privatpersoner eller kunder

Om Försäkringsutveckling Sverige AB, FUAB

Småföretagarnas Riksförbund har ett samarbetsavtal med FUAB om utveckling och försäkringsförmedling av medlemsförsäkringar. Småföretagarnas Riksförbunds roll är att informera och hänvisa medlemmarna till FUAB, som ombesörjer all rådgivning och förmedling av medlemsförsäkringarna.

FUAB är Sveriges enda fristående grupp-försäkringsförmedlare, helt inriktad på att utveckla och administrera försäkringslösningar anpassade för småföretagare. Tillsammans med våra partners tar vi fram heltäckande program inom Personförsäkring (Liv- och Hälsorelaterade försäkringar för företagaren, företagarens familj och anställda) och Sakförsäkring (försäkringar för företaget, företagets egendom och företagarens egendom).

Småföretagarnas

Försäkring

En valrörelse för småföretagen

2025 blir ytterligare ett år med många utmaningar i samhället. Arbetslöshet, otrygghet och kriminalitet och Sveriges behov av att stärka sin position i den globala konkurrensen. Lösningarna på dagens problem finns i att våra styrande börjar fokusera på att underlätta för Sveriges hårdast arbetande grupp – småföretagarna. För att politikerna ska förstå hur viktiga landets småföretagare är, men också uppmärksammas på hur många utmaningar som finns, drar vi nu i gång vår egen valrörelse. Vi har uppdaterat vårt näringspolitiska program, det finns med i detta nummer och har ni fler frågor ni vill lyfta – hör bara av er!

I år när vi firar 15 år som förbund, kan vi med stolthet blicka tillbaka på hur vi har lyckats påverka politiken. Sedan Småföretagarnas Riksförbund startade har vi fått igenom bra förslag, stoppat dåliga förslag och fått politiken att ändra sina förslag till det bättre. Vi känner att vi har kunnat påverka och vi har gjort skillnad i småföretagarnas vardag.

Här följer några exempel på resultat av vårt arbete:

- Vi har länge argumenterat för lägre arbetsgivaravgifter, något som införts i vissa situationer, men en generell sänkning är fortsatt angelägen.
- Vi är en av de mera kritiska rösterna när det gäller 3:12-reglerna, osäkert om det blir mindre dåligt då reglerna nu förnyas.
- Vi har påvisat att den totala regelbördan idag är för stor för småföretagare.
- Förlängningen av möjligheter att få låna på skattekontot under pandemi-restrictionerna kom efter vår hemställan.

- Vi har genom våra rapporter fått många kommuner att se över sina relationer till det lokala näringslivet.
- 55-årsgränsen, när egenföretagare kan välja kortare karenstid i sjukförsäkringen, infördes efter att Småföretagarnas Riksförbund argumenterat för detta i utredningar.
- Vi har pekat på det orimliga i alla dessa avgifter som ska betalas för kontroller, varav en del inte ens utförs utan bara faktureras.
- Vi har envist argumenterat för kundernas intressen på en elmarknad som är helt styrd av monopolintressen med staten som medspelare.
- Vi har satt fingret på den brottslighet som numera är vardagsmat för många småföretag och det orimliga i att polisanmälningar blivit meningslösa.
- Vi har agerat för mera rättvisa regler för knallar när det gäller kassaregister.
- Danstillståndet är borta, krav på att behålla papperskvitton likaså – saker vi har drivit länge!
- Förändringar i reseavdraget, med höjd nivå på reseavdrag för arbetspendling samt för skattefri ersättning vid resor i tjänsten med egen bil, kan anses vara en effekt av det påverkansarbete som Småföretagarnas Riksförbund drivit.

Vi ser fram att påverka mer för att göra det tryggt, enkelt och lönsamt att driva företag i Sverige!

I detta nummer skriver vi bland mycket annat, om gårdsförsäljning, refererar ett riksdagsseminarium om brottsoffer, berättar om erfarenheter av ett fungerande lärlingssystem, och vi får möta en smed som gått i sin fars fotspår.

Foto: Miray Hawat

**Ghassan Ghaziri, ordförande
Småföretagarnas Riksförbund**

Småföretagarnas

Riksförbund

ADRESS:
Småföretagarnas
Riksförbund
Pottenborgsvägen 4B
263 57 Höganäs

TELEFONSUPPORT:
Måndag–fredag 8–12

E-POST:
info@smaforettagarna.se

HEMSIDA:
www.smaforetagarna.se

FACEBOOK:
facebook.com/
smaforetagarna

TELEFON:
042-34 28 50

ANSVARIG UTGIVARE:
Ghassan Ghaziri

ISSN:
2000-642X

REDAKTION:
Elisabet Ekblom
Caroline Szyber
Sten Lindgren
redaktionen@
smaforetagarna.eu

ANNONSANSVARIG:
Robert Borglund
0200-380 370

LAYOUT OCH TRYCK:
Prinfo Welins, Örebro

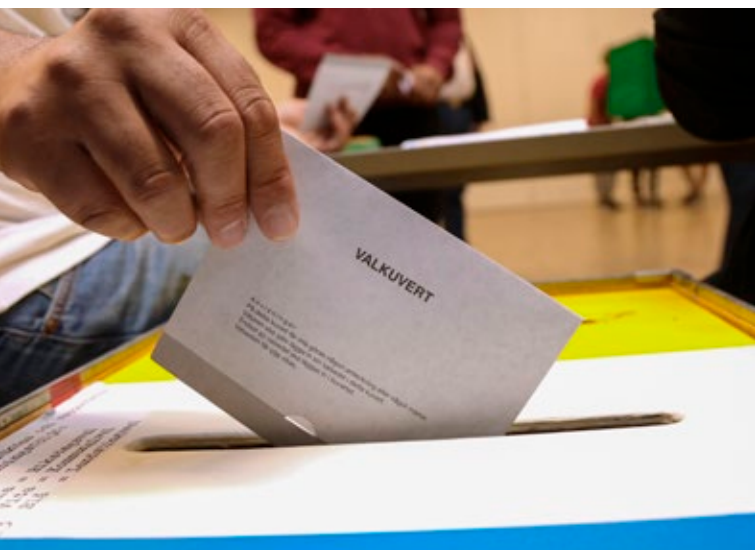

MILJÖMÄRKT trycksak 3041 0236

KLIMATKOMPENSERAT
PAPPER
www.klimatpartner.se

När temperaturen ökar

DET ÄR VALÅR nästa år i Sverige och det märks. Temperaturen höjs både i det politiska rummet och hos väljarna. Småföretagen är pulsådern i svenskt näringsliv eftersom en stor del av Sveriges tillväxt sker i de minsta företagen. Detta måste också få plats och lyftas under partiledardebatter och valprogram.

Därför har vi uppdaterat vårt näringspolitiska program!

Vi i Småföretagarnas Riksförbund har alltid haft, och kommer alltid att ha, småföretagandet som vår största hjärtefråga. För oss är det viktigt att partier, oberoende tillhörighet, i sina valkampanjer och tal åtminstone nämner de utmaningar som möter småföretagaren. För utmaningar, det vet vi att det finns. Vi vill att småföretag ska få mer utrymme i den politiska debatten och vi vill förenkla småföretagarens vardag genom att sänka skattetryck, minska regelkrångel och ta bort svår byråkrati och höga arbetsgivaravgifter.

Småföretagarnas Riksförbund fortsätter bevaka hur villkoren för småföretagare lyfts upp och vi ger alltid ros till de politiker som nämner och lyfter upp vikten av småföretagare i Sverige. Vi ser fram emot att höra hur politiker kommer ställa sig till småföretagsfokus och hoppas på att få höra mer om företagsklimat, glesbygdskfokus och trygghet för företag. Ju närmare valåret vi kommer desto mer kommer temperaturen att öka – och när temperaturen ökar – då höjs även vår röst! Här nedan några av våra mest brännande frågor.

Skrota nuvarande 3:12-regler

De så kallade 3:12-reglerna som reglerar utdelning i fåmansbolag är diskriminerande för de mindre företagen.

Hur dessa regler ska utformas har varit en ständig följetong under många år. Ett försök till uppluckring av regelverket presenterades av en offentlig utredning 2024 där vårt förbund lämnade detaljerade kommentarer i det förmodligen mest kritiska remissvaret som inkom. Problemen med avsaknaden av enkla och rimliga regler för beskattning av småföretags överskott kvarstår således till stor del.

Utredningen pekade på en rad för svenska negativa omständigheter men gjorde inte mycket för att lösa upp dessa knutar, några citat ur utredningen:

”Skatterna på ägarnivå är däremot högre i Sverige än i de flesta andra OECD-länder.”

”Det är också tänkbart att en del av medlen skulle komma att investeras i nya eller mindre verksamheter med högre förväntad avkastning på sina investeringar, och därigenom också ge positiva effekter på produktiviteten.”

”Relativt sett gynnar skattesystemet också investeringar som görs med lånat kapital jämfört med investeringar som finansieras med eget kapital eller återinvesterade vinster, genom att företaget får göra avdrag för ränteutgifter men inte för utdelningar.”

Normalisera arbetsgivaravgiften gentemot omvärlden

Nivån på arbetsgivaravgift och egenavgift är en av Sveriges viktigaste företagfrågor. När arbetsgivaravgiften ursprungligen infördes i Sverige var nivån 3,4 procent av bruttolönen att jämföra med dagens 31,42 procent (vilket blir 37,2 procent med avtalade avgifter). Arbetsgivaravgiften infördes 1960 för att finansiera individuella sociala förmåner för anställda. Idag är arbetsgivaravgiften nästan tio gånger högre än när den infördes och kopplingen mellan avgiften och sociala förmåner har blivit allt svagare. Närmare 40 procent av avgiften är en ren skatt på arbete. Detta innebär att vi numera har en mycket omfattande extraskatt på arbete, något som drabbar både företag och anställda. Tyvärr är hanteringen av denna skatt sådan att den inte syns för arbetstagare och uppfattas därför enbart drabba arbetsgivarna vilket således inte är sant. Denna höga beskattning av arbete får inte oväntat till följd att Sverige dras med en hög arbetslöshet. Småföretagarnas Riksförbund anser att arbetsgivaravgiften borde sänkas till minst nivån i jämförbara länder. Förbundet anser vidare att sänkningen borde vara större utanför storstadsområden.

Kommunala tillsynsavgifter ska tas ut endast när faktisk tillsyn sker

Att ta betalt enbart för något som gjorts låter som en självklarhet vilket det inte är. Dessutom är de timkostnader som tas ut för tillsyn och kontroller ofta betydligt högre än kommunernas verkliga kostnader varför tillsyn och tillståndavgifter

så höjs även vår röst!

kan bli en dyr affär för många företag när de ska etablera sig i kommunerna. Småföretagarnas Riksförbund vill se dessa avgifter minska, vilka i princip kan likställas med kommunala bolagsskatter.

Kapitalförsörjningen till företagande måste förbättras

I Sverige finns inte, i motsats till många andra länder, möjlighet att ha aktiebolag med lågt aktiekapital eller att använda obeskattade pengar till företagsuppbyggnad. I Sverige finns inte heller något system där tjänsteföretag kan låna pengar, eftersom personal eller idéer inte fungerar som säkerhet i bank. Bankernas rigida inställning blir därmed ett av många tillväxthinder inom svensk ekonomi. Av bland annat dessa skäl startas och växer alltför få företag i Sverige. Främst små företag, tjänsteföretag, företag på glesbygd och företag drivna av kvinnor och utlandsfödda har i dagsläget problem med finansiering, och för dem behövs ett ständigt fokus på bättre kapitalförsörjning till företagande. I många fall ställs krav på personlig borgen och inteckning av hus/lägenhet, även vid lån till aktiebolag.

Brott mot företag/företagare

I dagens Sverige framställs ofta företagare som presumtiva brottslingar, men får oftast inte det stöd man borde kunna förvänta sig när man har utsatts för brott. Många småföretagare tvingas dessutom lägga stora kostnader på brottsföregående åtgärder för att i så stor utsträckning som möjligt skydda sig från att bli utsatta för stöld, häleri, utpressning, bedrägerier, hot, och IT-relaterad brottslighet.

Ytterst få polisanmälningar gjorda av småföretag som drabbats av brottslighet åtgärdas, den absoluta majoriteten avskrivs. Brott mot företag måste tas på allvar. Polisen måste även ge högre prioritet åt insatser då företag drabbats av brott. Det är först då som Sveriges företagare återfår tron på rättsstaten.

Inför ett elev- och företagervänligt lärlingssystem

Dagens svenska skolsystem sorterar bort alldeles för många elever redan efter högstadiet som då lämnar skolan med betyget Icke Godkänd. Det finns ett tydligt samband mellan skolmisslyckanden, socialt utanförskap och psykisk ohälsa. Här krävs

nytänkande inom utbildningssystemet och en näraliggande lösning synes vara att lära av flera europeiska länder som med etablerade lärlingssystem visat att tidiga insatser kan leda till bättre matchning på arbetsmarknaden och en minskad andel ungdomar i utanförskap.

För småföretagen innebär ett väl fungerande lärlingssystem många fördelar som:

Att anställa ny personal underlättas genom större tillgång på anställningsbara personer.

Lärlingens provotid underlättar för arbetsgivaren att hitta rätt person till rätt jobb.

Företagen får möjlighet att utbilda personal som passar för sina specifika arbetsuppgifter och kan därmed tillgodose den kompetens som behövs i företaget för att kunna expandera.

Generationsskiftet i småföretag underlättas.

Reformera rekonstruktionslagstiftningen

I Sverige uppger cirka 35 procent att rädslan att misslyckas ekonomiskt hindrar dem från att starta ett företag. Men, när en företagare misslyckats innebär detta även att man skaffat sig värdefulla erfarenheter som kan vara användbara om man får möjlighet att starta på nytt.

Den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion infördes 2022, och avskaffades det förenklade rekonstruktionsförfarandet. Detta ledde till en kraftig minskning av antalet ansökningar om företagsrekonstruktion. Samtidigt har vi sett att antalet konkurser ökat sedan dess. Orsaken är att den nya lagen är administrativt tungrodd, kostnads- och tidskrävande. Rekonstruktionsförfarandet är avsett för medelstora och stora företag. Det är för kostnadskrävande för små företag. Småföretagarnas Riksförbund anser att fler företag ska kunna få en andra chans och vill därför se en reformerad rekonstruktionslagstiftning.

Lagen om offentlig upphandling måste anpassas till småföretagens villkor

Den offentliga sektorn i Sverige gör varje år inköp för minst 700 miljarder kronor per år, vilket motsvarar en sjättedel av BNP. Krångliga regler, irrelevanta krav och omfattande administration har sedan länge skrämt bort många mindre företag från den offentliga upphandlingsbranschen. De 2 500 största leverantörerna tar hand om merparten och Sveriges resterande 1,1 miljoner företag får dela på det som är kvar. I praktiken utestängs många redan genom kravet på att det ska finnas kollektivavtal (eller motsvarande).

Hur blev sommaren 2025 för Ljungbyholms Vingård?

Vi träffade Joakim Palm som driver Ljungbyholms Vingård i Förslöv på Bjärehalvön. Verksamheten är ganska ny och började som en begränsad sidoverksamhet till ett traditionellt lantbruk för 6-7 år sedan.

Det verkade gå bra och verksamheten påbörjade ett investeringsprogram som gjorde att det hela gled över i kommersiell skala omkring 2022. Idag är Ljungbyholms Vingård en mindre vingård med siktet inställt på att växa, vilket skulle innebära en årlig produktion på cirka 20 000 flaskor vin. Vid sidan av vinodling och vinproduktion finns också destilleri med tillverkning av spritdrycker baserat på druvor och äpplen. Ljungbyholms Vingårds drycker är idag väl representerade på Systembolaget.

Vi hade kontakt med Joakim Palm i våras för att höra hur han då såg på kommande förändringar i regler för gårdsförsäljning. Joakim uttryckte då att han såg positivt på detta och att han hade positiva förväntningar.

Vi tog nu en ny kontakt med Joakim Palm för att höra hur utfallet blivit för hans del. Detta är intressant inte minst mot bakgrund av att bilden är varierad, en del är nöjda, andra klagar på kommunerna och deras tillståndsgivning. Viktigt är givetvis också hur kunderna/besökarna uppfattat det.

Så hur blev det då?

På det hela taget är bilden positiv:

- Båstads kommun var visserligen någon vecka långsammare än Höganäs med tillstånden men på det hela taget har det fungerat smidigt.
- Besökantalet tredubblades jämfört med sommaren 2024.
- Besökarna har inte knorrat över obligatoriska föreläsningar, utan dessa har gjorts i form av rundvandring och berättande om verksamheten.
- Reglerna som kraftigt begränsar inköpen har inte heller upplevts som besvärande, de flesta gör begränsade inköp.
- Kopplingen till turismen är också mycket viktig och här har Ljungbyholms Vingård haft nytta av omnämnanden från kommuner, besöksnäring och Tripadvisor bland annat.

Joakim Palm som driver Ljungbyholms Vingård i Förslöv på Bjärehalvön.

På sikt tror dock Joakim Palm att nuvarande regelverk kommer upplevas som alltför fyrkantigt:

- Varför ska en person som för tredje gången besöker vingården behöva ta del av det obligatoriska informationsprogrammet?
- Att vara omnämnd i Tripadvisor bidrar till att även turister från utlandet besöker vingården. Den kategorin blir ofta förbluffade över vilka regler som gäller. Många är vana vid att åka runt mellan vingårdar i hemlandet och köpa en låda här och där.

Så hur är det då att driva vinodling och produktion i Sverige?

Odlingsförutsättningarna finns främst i kustnära lägen i Skåne, Halland, Blekinge, Öland och Gotland och det är inte så stor skillnad jämfört med förhållanden i delar av Tyskland.

Ekonomi är inte så lätt att få ihop, småskaligheten och andra begränsningar leder till rätt höga produktpriser men lönsamheten är ändå relativt svag. På plussidan ligger att besöksnäringen klart bidrar till bättre lönsamhet.

Som exempel på begränsningar kan nämnas att svenska vinproducenter inte har rätt att bedriva e-handel såvida man inte skaffar sig ett lager och distribution från utlandet. Systembolaget lyfter inte heller fram "näroproducerat".

Hur ser det ut med tillgången på arbetskraft? Finns liknande brist som inom delar av andra gröna näringar? Svaret är att i dagsläget är det inga större problem, det löpande arbetet under året kan hanteras av egna resurser. Vid skördetiden ökar givetvis behovet men i dagsläget finns det gott om frivilliga som gärna deltar i detta och efterföljande skördefest.

En viss återhållande risk består i att hela gårdsförsäljningsregelverket är tidsbegränsat till sex år, vad som händer därefter är okänt.

Så till slut? Finns det någon instans som fångar upp erfarenheterna från 2025 och utvärderar dessa? Svaret på den frågan är nog tyvärr nej, "ansvaret" är utspritt på kommuner, myndigheter och olika kontrollinstanser. Yttersta ansvaret ligger på Folkhälsomyndigheten där intresset för att stötta denna näring sannolikt är svagt. Ansvaret borde ligga någon annanstans med tanke på den starka kopplingen till turism, landsbygd, närodlat och näringsverksamhet.

Foto: Peter Knutson

Sten Lindgren

- Jag är helt knäckt, jag förstår inte svaren från polisen och klarar inte av att ta kontakt. Jag har gjort ett misstag men det har banken också gjort. Jag har ringt banken flera gånger men får inga svar. Jag kan inte betala mina räkningar så nu går de till inkasso. Jag har lånat pengar av en vän för att klara mig. Jag är helt förtvivlad.

Så säger Nils-Erik som är en av de 5 000 utsatta personer som vi på Brottsofferjouren gav stöd till förra året..

Att bli utsatt för bedrägeri innebär att bli av med pengar. Men de vi möter berättar att det inte alltid är de förlorade pengarna som är det värsta. Det är i stället skulden och skammen man känner. Det är inte ovanligt med självmordstankar. Många beskriver hur de känner sig korkade, dumma och naiva. De berättar hur de tar på sig skulden för det brott de blivit utsatta för. Ingenting kunde förstås vara mer fel.

De vi möter berättar hur de vänder sig till banken men mycket sällan får några pengar tillbaka. De gör en anmälan till polisen, men med en lagföring mellan två och tre procent av anmälda bedrägeribrott, är chansen till upprättelse liten.

När de berättar för nära och kära möts de många gånger av ilska, skuldbeläggande och ifrågasättande.

- Det var ju våra besparingar, vår pension, mitt framtida arv. Hur kunde du vara så dum?

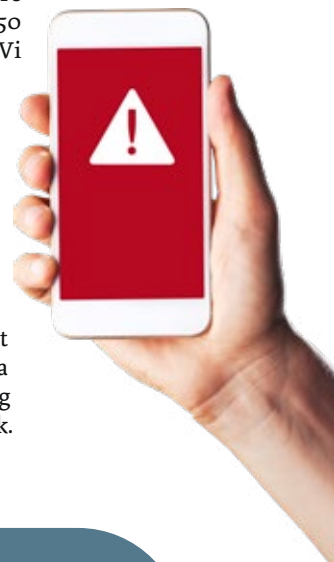
Så när stödsökande kommer till oss på Brottsofferjouren är det därför många som beskriver en stor ensamhet där varken samhället, banken eller nära och kära har kunnat hjälpa. Hos oss är det många som för första gången får höra att "det som hänt är inte ditt fel, du har blivit lurad av en skicklig bedragare vars jobb det är att lura människor. Du bär ingen skuld över det som hänt."

Det har gjorts insatser för att minska bedrägerierna det senaste dryga året, insatser som skapade nya förutsättningar för förändring. Ett exempel är när pro-

grammet Uppdrag granskning tog upp ämnet i februari 2024 eller när statsministern hade möte med bankcheferna. Förändringsprocesser är i gång, hos bankerna, inom politiken och hos polisen – och det är vi tacksamma för.

Men, och det är ett viktigt men, siffror för 2025 visar visserligen att ökningen har stannat av – inte att vi lyckats vända trenden. Förra året mötte Brottsofferjouren 5.000 personer som utsatts för ett bedrägeri och vi gjorde nära 19.000 stödinsatser. Det är något färre än 2023 men nära 50 procent fler än 2022. Vi ligger med andra ord kvar på rekordnivåer och är långt ifrån en lösning.

Ingen ska behöva vara i Nils-Eriks situation, ingen ska behöva känna sig förtvivlad. Arbetet mot bedrägerier är inte klart och därför är vi glada att vi tillsammans idag tar arbetet vidare. Tack.

**BROTTSOFFER
JOURN**
☎ 116 006

Företagare och utsatt för brott? – Stöd finns!

Brott mot företaget, dess ägare med familj eller anställda är vanligt förekommande. Det finns många som kan ge stöd, polis i första hand, men också branschorganisationer och inte minst försäkringsbolag.

Ibland är det svårt att hitta rätt, veta vart man ska vända sig och vilket stöd man kan förvänta sig.

Då finns vi – Brottsofferjouren Sverige –BOJ

Vi är

- En frivilligorganisation fristående från myndigheter

Vårt erbjudande

- Medmänskligt stöd via telefon eller vid personlig kontakt
- Hjälp med polisanmälan
- Medverkan i ansökan om överprövning av nedlagda förundersökningar
- Hjälp att hitta rätt i djungeln av myndigheter och organisationer
- Finns med vid rättegången, och hjälper till att söka skadestånd
- Ingen kostnad
- Anonymitet om så önskas
- Stöd på 26 olika språk

Alla kan komma till oss

- Brottsdrabbade själva
- Vittnen
- Anhöriga

Du når oss lättast per telefon 116 006. Mejla till fraga@boj.se

Politikerfrukost om företagande

Ett fyrtiotal deltagare samlades nyligen till en företagar- och politikerfrukost där kvinnligt företagande stod i fokus. Stämningen var engagerad och konstruktiv. Arrangörer var Småföretagarnas Riksförbund och Kroppsterapeuternas yrkesförbund.

Politiker med engagemang

På plats fanns politiker från kommun, region och riksdagen som visade stort intresse för småföretagandets villkor. De delade med sig om pågående initiativ i Stockholmsregionen samt goda exempel från flera kommuner. De berättade också om vad de både vill hinna med före valet och hur viktigt det är att jobba vidare med de här frågorna.

– Politikerna lyssnade in våra medlemmar och förstod verkligen både möjligheter och hinder och ville fortsätta dialogen, säger Caroline Szyber, vice ordförande som var arrangör och moderator på mötet.

Utmaningar för småföretagare

En central fråga är sjuklöneansvaret, som ofta är en tung börda för småföretagare

med anställda. Att kunna anställa är en viktig tillväxtfaktor, men när sjuklöneansvaret blir för stort riskerar företagare att dra sig för att växa.

Småföretagare på plats vittnade också om att det ofta innebär en stor risk att driva eget företag, som i många fall innebär en låg lön åtminstone under en period. Och det i sin tur ger ett försvagat skydd vid sjukdom, då den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) då också blir orimligt låg.

Mötet visade tydligt på politikernas

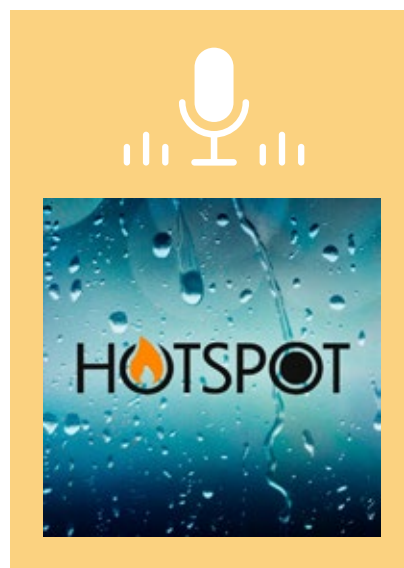
vilja till dialog och utveckling. Många deltog aktivt, kommenterade och presenterade vad de själva arbetar med på kommunal, regional och riksdagsnivå.

Även om representanter från vänsterblocket saknades blev mötet en viktig plattform för att bygga vidare på frågor om kvinnligt företagande, småföretagares villkor och friskvård. Planer finns redan på att följa upp samtalen inom en snar framtid.

Caroline Szyber

Ghassan Ghaziri, Sten Lindgren och Hotspots programledare Marco Strömberg.

Sten Lindgren och Ghassan Ghaziri i podden Hotspot

Håller regelverken på att kväva småföretagen? är titeln på det poddavsnitt där Småföretagarnas ordförande Ghassan Ghaziri och förbundssekreterare Sten Lindgren samtalar med Hotspots programledare Marco Strömberg. På den dryga timmen

hinner de beröra många viktiga ämnen som är angelägna för svenska småföretag i dag. Man får också möjlighet att visa på några viktiga förbättringar som förbundet har bidragit till och att se framåt mot de utmaningar som nu ligger framför oss.

Vill du lyssna?

Gå in på YouTube och sök till exempel på: Håller regelverken på att kväva småföretagen?

Nu finns en mobilapp för våra medlemmar

Vi har påbörjat lanseringen av vår nya medlemsapp, där avsikten är att både förenkla och stärka relationen mellan förbundet och medlemmarna. **Funktioner i dagsläget:**

- Digitalt medlemskort
- Medlemsförmåner och rabatter
- Aktuella nyheter och information

Hur kommer man i gång?

Appen finns både för Android- och iOS-telefoner.

- Börja med att ladda ner från App store och installera appen.
- Öppna appen och funktionen "Aktivera tjänst", då hämtas information från Bolagsverket om vilka som får representera medlemsföretaget.
- Dessa personer kan sedan logga in och använda appen med BankID.

Har du feedback på hur funktionerna i appen beter sig idag eller tankar om nya funktioner vi kan lägga till får du gärna tipsa oss på apps@smaforetagarna.se.

När det blåser kan man bygga vindskydd...

"Tjenare Erik! Vad tycker du om tjänstemännen på regeringens kansli som dräller runt med papper och pärmar som de hemligstämplat?"

"Ja antingen är de oerhört högt betalda, eftersom Regeringskansliet kostar oss skattebetalare nästan 10 miljarder per år. Eller så är de alldeles för många? Du hörde att de hade en omvänd springnota också? De betalade minst en halv miljon för lokaler och mat åt kineser och amerikaner, men fick bara räkningen..."

"Pengar till tjänstemän och vapen verkar ju inte saknas, men när det gäller att satsa på det uppväxande släktet blir det svårigheter. Vinster i privatskolor verkar viktigare än kvaliteten för eleverna. Tur det är helg nu. Vad ska du köpa med dig härifrån?"

"Fläskkotletterna från de här grisarna övertrumfar det mesta. Sen köper jag nog med mig lite av Vännas pölsa, för då ligger man på plus hemmavid."

"Ja trevlig helg då och hälsa med dig!"

Sverige har historiskt hög arbetslöshet, och sen i vart fall 20 år visar statistiken att 80 procent av de nya jobben skapas i små och medelstora företag. I stället för att luckra upp regelverket kring lärlingsanställningar i småföretag eller sänka arbetsgivaravgiften, vill politikerna öka skatteuttaget. De tror nämligen att körkort till alla eller fler matchningstjänster skulle skapa fler jobb. De jobb som politiker skapar är på Samhall eller Regeringskansliet, men det blir ju inga pengar till att finansiera välfärd från de ställena.

En stor politisk enighet råder för att använda mer skattepengar än hittills för att köpa vapen. Någon fråga om vinstuttag från de multinationella företagen som säljer vapen finns inte. Däremot när det gäller företag inom välfärden, där många kvinnliga företagare finns, så hoppar det indignerade gänget upp och tjoar om missbruk av skattepengar. I sammanhanget är skolpengen till privata skolor och förskolor försumbar i förhållande till de hundratala miljarder som satsas på vapen.

Att ta bort danstillstånd och tillstånd för hotellverksamhet var ju bra reformer, men de orkade inte ända fram eftersom anmälningsskyldighet kvarstår. Gårdsförsäljning av alkohol var välkommet, men omgärdas av alltför många onödiga regler för att bli funktionellt. Olika skydd för miljön används för att motverka utveckling och människors livsmiljö, även människor tillhör väl den biologiska mångfalden? Senaste exemplet är riksväg 62 i Värmland som inte får förstärkas med hänvisning till Natura 2000-området Klarälven. Varför kan vi inte vara lika pragmatiska som våra grannländer och försöka hitta lösningar i stället för att inskränka oss till att säga nej?

Sverige har en av EU:s högsta ungdomsarbetslösheter, ett förhållande som funnits en tid och som ingen verkar vilja

ändra på. Ett samhälle med framtidstro borde satsa på det uppväxande släktet. Släppa in ungdomar på arbetsmarknaden, stimulera och förenkla företagandet, satsa på skola och barnomsorg är exempel. Så vad händer i Sverige? Finns det ens en debatt om att ge ungdomarna möjlighet? Även de med akademiska utbildningar kliver ut i arbetslöshet nu. Våga satsa på lärlingsutbildningar som anpassas efter småföretagens villkor och sänk arbetsgivaravgiften, så kommer vi småföretagare att kunna bidra till att spiralen vänder mot en positiv riktning.

När det blåser snålt i vårt land så satsar man inte på vindmøllor. Inte heller vindskydd räcker, utan här går man in för skyddsrum. Svenska politiker måste börja tänka och agera för en positivare utveckling, en mer tillåtande och möjliggörande verklighet.

Framtiden börjar idag, inte imorgon.
(Påven Johannes Paulus II)

Erik Sjölander

Riskerna med asbest!

Många yrkesgrupper inom byggbranschen riskerar att andas in asbest, exempelvis rivningsarbetare, VVS-installatörer, elektriker, snickare, golvläggare, takläggare eller städpersonal.

För att få små företag att uppmärksamma riskerna har Arbetsmiljöverket nyligen publicerat en film 1,5 minuter kort film, se den, väl använd tid om Du är berörd av problemet.

Se filmen här:

Innovation i teorin – blanketter i praktiken

UNDER ÅRET HAR världen talat om att göra det enklare att driva företag. För Europa handlar det om att inte hamna efter USA och Kina i konkurrenskraft. I Sverige satsar vi stort på teknik för att förenkla och stärka företagandet. Men trots att många åtgärder skulle vara enkla att genomföra dröjer de i praktiken.

I regel förenklar arbetet får ofta mindre spektakulära frågor för lite uppmärksamhet, trots att de kan göra stor skillnad när teknik och företagande samverkar.

Ett tydligt exempel är att företagets rapportering måste bli enklare. Idag behöver samma uppgifter lämnas till flera olika myndigheter. Här finns mycket tid och kostnader att spara. Trots att Sverige och EU anslutit sig till den så kallade once only-principen, att företag inte ska behöva rapportera samma uppgift mer än en gång, släpar politiken efter. Obligatorisk information borde bara behöva lämnas en gång. Myndigheterna skulle få vad de behöver, utan att dränka företagen i onödig administration.

En annan praktisk fråga handlar om att enskilda firmor borde få organisations-

nummer. Det skulle möjliggöra effektiv digitalisering, automatisering och säker hantering av affärsdata, något som idag hindras eftersom företaget och ägaren juridiskt är samma person. Utan organisationsnummer blir det svårt att använda e-faktura, digitala brevlådor och följa GDPR, vilket gör att Sveriges största företagsform halkar efter och riskerar att missa teknikutvecklingens möjligheter. Detta tillåts ske trots att småföretagen är avgörande för jobbskapandet i landet.

Många enklare hinder skulle kunna åtgärdas snabbt: begränsningar i antalet tillåtna förfrågningar till myndighetsdatabaser, föråldrad hård- och mjukvara hos myndigheter, ovilja att tillhandahålla öppna API:er eller avgiftsbelagda register som hindrar brottsbekämpning. Detta är lågt hängande frukter som Sverige borde ha plockat för länge sedan.

Med sina 600 000 kunder har Fortnox djup kunskap om näringslivet. Företagets kundundersökningar visar på behovet av förändring. Trots att vi vet att 3 av 5 svenskar drömmer om att starta företag, hamnar Sverige på plats 39 i Världsbankens

ranking av hur enkelt det är att starta företag. Nya Zeeland, Georgien, Kanada, Singapore och Hongkong toppar listan. Dessutom anger 85 procent av de växande företagen att de bromsas av olika hinder. Vart tredje företag uppger att bristande likviditet hämmar deras tillväxt.

I Almedalen uttryckte entreprenören Christian Landgren det hela väl: Sverige är världsbäst på att prata om digitalisering, innovation och entreprenörskap, men när det kommer till att genomföra det, då när vi inte riktigt ända fram.

Målet för digitaliseringspolitiken i Sverige är att vi ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Men Sveriges självbild som pionjärer stämmer inte alltid med verkligheten. Det torde väcka en vilja till förändring. Vi vill inte bara vara bra på ord, utan även på handling.

Andreas Birro, jobbar med samhällsrelationer på Fortnox

Fråga Nordbros jurister!

Fråga

Jag driver en markfirma och har fått en byggsanktionsavgift från kommunen på hela 150 000 kr. Jag tycker det är konstigt att jag har fått byggsanktionsavgiften och inte fastighetsägaren. Min firma påbörjade markarbetena utan att det fanns startbesked men det var vår kund som också äger fastigheten som sa att allt var grönt med bygglovet och att vi kunde köra i gång. Är det bara att betala eller vad ska jag göra?

Ola

Svar

Hej, Tack för din fråga. Av 11 kap. 57 § PBL följer att en byggsanktionsavgift ska tas ut av; 1. den som när överträdelsen begicks var ägare till den fastighet eller det byggnadsverk som överträdelsen avser, 2. den som begick överträdelsen, eller, 3. den som har fått fördel av överträdelsen.

Jag utgår från att kommunen menar att du är den "som begick överträdelsen". HD meddelade den 6 februari 2025 dom i målet, P 3650–23, "Kallförrådet i Husie" och domen ligger i linje med praxis grundad på äldre lagstiftning. I domen klargör HD att "den som begick överträdelsen" är den som står bakom byggnationen, inte den som utför byggnationen för annans räkning. För att en entreprenör, som vidtar åtgärder för annans räkning, ska åläggas byggsanktionsavgift krävs enligt HD att entreprenören ska ha fått fördel av överträdelsen eller att det annars föreligger särskilda omständigheter.

Så, om det i beslutet om byggsanktionsavgift inte finns en tydlig motivation till varför kommunen valt att ta ut byggsanktionsavgiften av dig i stället för byggherren finns det goda möjligheter till framgång vid ett överklagande. I kommunens beslut finns en besvärshänvisning som förklarar vad du behöver göra för att överklaga beslutet. Vill du ha hjälp att utforma överklagandet eller diskutera ärendet ytterligare är du välkommen att höra av dig till oss på Nordbro.

Vänliga hälsningar,
Hillevi Ottosson
Jurist på Nordbro

Juristbyrå Nordbro

Juristbyrå Nordbro erbjuder fyra samtal per år med 30 minuters rådgivning till Småföretagarnas Riksförbunds medlemmar, driver också Bra Affärers frågespalt, som tar upp en lika vanlig som viktig fråga. Frågan väljs ut med samtycke från medlemmen, som själv får välja hur mycket information som ska framgå. Den här gången handlar det om företräddaransvar.

Fakta:

Kowal design, svets & konstruktion
– drivs av Sofia Naumow

Bildades: 2014

Antal i företaget: Två, Sofia
och hennes anställda Mattias
Malmström

Ort: Glanshammar, cirka två mil
öster om Örebro

Den ofrivillige företagaren: svetsaren Sofia

Det var ingen självklar väg till det egna företaget som svetsare. Det känns än i dag inte helt självklart. Men oavsett så har Sofia Naumow drivit sitt företag Kowal design, svets & konstruktion sedan 2014 och har inga planer på att göra något annat.

DET ÄR EN sådan där dag då sommaren är på väg att ta slut och hösten vill göra entré, lite rått och fuktigt i luften, men jacka behövs ännu inte. Utanför verkstadslokalerna på landsbygden utanför Örebro är det tomt och stilla, men företagsskylten avslöjar att det är här Kowal design, svets och konstruktion håller till. En mörk Saab kör in på gårdsplanen och bakom ratten sitter Sofia Naumow, på bakluckan lyser den gröna övningskörningsskylten. Sofia håller på att ta körkort vid 45 års ålder. På sätet bredvid vinkar hennes kollega och i det här fallet även körkortshandledare Mattias Malmström.

– Det är lite typiskt för mig, att göra allt i fel ordning och ta körkort i den här åldern, säger hon medan hon kliver ur.

Sofia visar in i den barack där hon och hennes anställda byter om och äter sin lunch. Att sätta sig ner för att prata företagande hör inte till de saker som Sofia tycker mest om här i livet, men hon gör det ändå.

– Jag anser mig själv vara mycket mer av en svetsare och estet än vad jag är företagare eller affärskvinna.

Sofias pappa är svetsare men tanken att hon skulle gå samma väg fanns inte, Sofia skulle arbeta med inredning och sökte en utbildning i Göteborg.

– Men jag kom inte in på utbildningen

och hade redan flyttat till Göteborg så jag behövde hitta något annat att göra för att få CSN. Jag upptäckte en åtta månader lång svetsarutbildning, sökte och blev antagen. Det var jag, två tjejer till och en massa killar som skulle bli undervattenssvetsare. Själv ville jag bygga mina egna möbler. Det hade lika gärna kunnat bli något annat praktiskt yrke, men nu blev det svetsare.

Då hade Sofia redan hunnit tillbringa åtta år i Italien, studerat modedesign samt haft olika jobb inom restaurangvärlden.

Nu var det alltså Göteborg som gällde och där blev Sofia kvar i ett och ett halvt år innan flyttlasset gick tillbaka till hemtrakterna. Någon direkt plan efter utbildningen hade hon inte och därför tog hon åter jobb inom restaurangbranschen.

– Just då kände jag inte att jag kunde starta eget, det var alldeles för ekonomiskt osäkert. Så jag tog tjänstledigt två dagar i veckan för att testa.

Hon höll till i pappans lokaler, men insåg ganska snabbt att hon inte hann med så mycket på bara två dagar i veckan.

– Ungefär samtidigt träffade jag min man och helt plötsligt hade jag ekonomisk möjlighet att testa på företagandet på heltid.

Men det är just bitarna som tillkommer som företagare som Sofia inte alls är överens med.

”

Drömmen om ett aktiebolag och att ha en anställd som räknar på offerter och som kunde ta hand om allt det administrativa lever i allra högsta grad.

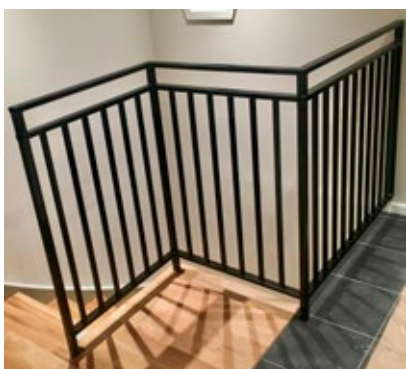
– Då skulle jag kunna ha fokus på att vara kreativ och skapa.

– Det är absolut det värsta med att vara egen företagare. Ordning och struktur är inte min grej, jag är en kreativ själ.

Sofia tar hjälp med bokföring och deklaration, men behöver fakturera på egen hand.

– Det är så mycket att räkna på och ibland behöva gissa sig fram, det går inte att lämna över det till någon annan, du måste kunna jobbet för att ha möjlighet att göra korrekta offerter och fakturor, därför blir det svårt att delegera den biten. Men jag lägger alldeles för mycket tid och energi på det, tid jag hellre skulle lägga på att skapa och göra ritningar i datorn.

Att vara kreativ och skapa möbler, inredning och mängder av olika föremål är det som ger Sofia det hon vill ha ut av

Några färdiga produkter som Sofia har skapat.
Foto: Sofia Naumow

yrket som svetsare. Att se hur inredning blir till, ett staket växa fram eller hjälpa den lokala bonden med en trasig del till traktorn är själva hjärtat med verksamheten.

– Inget med företagandet känns självklart för mig och jag tror att det alltid kommer vara uppförsbacke. Fakturera kommer alltid i sista hand även om jag vet att det inte är bra att jag alltid skjuter på det. Jag har svårt att få till det, men på något vis går det ändå.

I dag är företaget en enskild firma, med en anställd, men drömmen är att bilda ett aktiebolag.

– Jag hoppas att jag kommer dit, men just nu är det några saker som hindrar det. Det stressar mig så klart det här med ekonomin och jag skulle gärna vilja skilja på min privata ekonomi och företagets. Jag vill vara anställd, ha rätt till friskvård och veta vilka pengar som faktiskt är mina

som privatperson och vilka som tillhör Kowal.

Att Sofia skulle kasta in handduken och göra något helt annat är uteslutet. Att söka anställning inom svets likaså.

– Det är det här jag vill och kan, jobbet i sig är kul. Jag skulle själsligen gå upp i rök om jag behövde göra samma sak varje dag.

Drömmen om ett aktiebolag och att ha en anställd som räknar på offerter och som kunde ta hand om allt det administrativa lever i allra högsta grad.

– Då skulle jag kunna ha fokus på att vara kreativ och skapa.

Och det är i verkstadsbubblan Sofia kommer till sin rätt. När hon kliver in för att byta om till arbetskläder är det som att en annan version av henne kommer ut redo att hugga tag i dagens arbetsuppgifter.

– När jag arbetar behöver jag inte tänka, jag kan slappna av. Jag har redan tänkt ut innan hur det ska vara och nu återstår bara handarbetet, det är jätteskönt. När jag får arbeta fysiskt och samtidigt tänka kreativt känns det toppen, det får mig att må bra och jag blir glad av det.

Inne i verkstan är hennes anställda Mattias redan i gång och Sofia ska göra ett räcke till en fransk balkong. Koncentrationen är fullständig och det går att ta på den skaparglädje som de smala rören av metall ger henne.

– De flesta av mina kunder är privatpersoner som vill ha staket, trappräcken och skräddarsydda hundburar till bilen. Jag upplever att det överlag börjar lätta lite och bli fler uppdrag igen efter ett och ett halvt år med stor yttre påverkan på uppdragsförfrågningarna.

Någon plan på att låta företaget växa finns däremot inte.

– Jag kan inte tänka mig något värre än att ha fler anställda att ta hand om, det räcker med Mattias, säger Sofia och skrattar.

Kollegan tillbringar hon mer tid tillsammans med än sin man.

– Jag och Mattias är dessvärre lika petiga och noggranna båda två, vi vill alltid lämna ifrån oss perfekta verk. Pappa är mer så där att ”äsch, nu ska det bli klart”.

Hennes pappa Bo Vikström finns fortfarande med i bilden med sitt företag i samma lokaler. På sikt blir det nog ett generationsskifte där Sofia tar över sin pappas kunder och fortsätter att driva Kowal design, svets & konstruktion.

– Det känns jättebra att Sofia har varit med så pass länge nu att hon kan kliva in och ta över. Det skulle vara kul med fler tjejer i branschen, det här är inget tungt arbete och hjälpmedel finns. Dessutom har tjejer en annan motorik som passar perfekt till finsvetsning, säger Bo Vikström.

Bo har varit med i branschen sedan 1980 och som egen företagare sedan 1996, men trots många år som småföretagare har han varit förskonad från större utmaningar.

– Jag har nog haft lite tur som kan det jag kan. Men som liten företagare måste man nyscha sig, det är nästan A och O. Och lära sig att ta betalt! Det är mycket jobb bakom ett smidesarbete och det går inte att jämföra med massproduktion.

Vilken företagarfråga är extra viktig för dig Sofia?

– Det är det här med skatt. Jag tycker att det är krångligt att ha koll på allt gällande de bitarna och det är förmodligen fler företagare än jag som inte har fallenhet för siffror. Det är bra att förbund som exempelvis Småföretagarnas Riksförbund finns och kan föra småföretagares talan. ROT är också en fråga som kan skapa problem för den typen av jobb som jag gör, det är svårt att veta exakt vad som gäller.

Text och foto: Maria Eremo

Sverige behöver ett lärlingssystem som fungerar – så fixar vi det

Småföretagarnas Riksförbund publicerade våren 2025 rapporten Småföretagsanpassad lärlingsmodell som belyser att det inte finns ett fungerande lärlingssystem i Sverige som motsvarar det i andra EU-länder. Ett undantag är dock Uddevalla kommun där man har byggt upp starka yrkesutbildningar med kopplingar till det lokala näringslivet.

SVERIGE HAR EN mycket låg andel lärlingar jämfört med övriga Europa – endast cirka tre procent av gymnasieeleverna deltar i arbetsplatsförlagda yrkesutbildningar. I länder som Tyskland, Danmark och Norge är det upp till 40 procent eller mer, vilket bidrar till lägre ungdomsarbetslöshet och färre unga som står utanför både arbete och studier.

Trots att Sverige satsar relativt mycket resurser på yrkesutbildningar går de flesta elever enbart skolbaserade program utan tydlig koppling till arbetsplatser. Även på eftergymnasial nivå är arbetsplatsförlagt lärande ovanligt jämfört med grannländerna. Småföretagarnas Riksförbunds rapport visar att fler lärlingsutbildningar skulle kunna ge snabbare etablering på arbetsmarknaden, stärkt psykisk hälsa för unga och minskad arbetslöshet. Småföretagen pekas ut som en nyckel för att bygga ett fungerande system, men i dag finns få kopplingar mellan småföretag och lärlingsutbildningar.

Men i Uddevalla finns flera positiva exempel där systemet fungerar åt båda hållen. Elis Smide och Andrésen Maskin tar in gymnasieelever från Industriprogrammet och Fordons- och transportprogrammet och båda menar att arbetsplatsförlagd utbildning enbart är positiv.

– Det blir en bättre och mer konkret utbildning som är effektivare än den teoretiska. Här blir det andra krav i och med att det är riktiga, beställda jobb och utbildningen är riktad mot det branschen behöver, vilket inte alltid skolan är, säger Anders Swedenfeldt, vd, Elis Smide.

Morgan Persson, verksamhetschef, Andrésen Maskin beskriver praktikperioderna som en längre form av provanställning.

– Vi ser vad eleverna går för under sin praktik och om vi behöver rekrytera finns det goda möjligheter. I dag har vi en nyanställd som tog studenten i våras, säger han.

Även Anders har hittat medarbetare på det viset.

– Vi har anställt två under de senaste fyra åren som vi har haft som lärlingar. Det kunde ha blivit någon till. Är de på hugget är det ganska säkert att de får jobb.

Nivån på förkunskaperna varierar. Anders ser en upprykning under de senaste åren medan Morgan menar att de elever som kommer till honom ofta är uppvuxna på jordbruk med goda förkunskaper och att de är händiga. Tydligt i båda fallen är att eleverna snabbt gör resultat.

– De växer som människor. Alla som är här vill vara här för att de trivs och tycker att det är kul. De är engagerade och frågvisa och deltar i verksamheten på ett bra sätt, anser Morgan.

– Efter en termin kan de börja prestera och vi märker tydligt att det blir på allvar. Hos oss får de vara med andra fastanställda och självständigt göra enkla småjobb från skiss eller ritning. Om de inte klarar av vissa moment inom svetsning får de utrymme att träna. Vissa har fått avlägga sina svetslicenser på vår bekostnad, säger Anders.

Både Elis Smide och Andrésen Maskin rekommenderar alla småföretag som har möjlighet att ta in praktikanter eller lärlingar.

– Det är ett bra sätt för framtida rekrytering, men det är också en resursfråga. Man måste ha tid att ta hand om praktikanterna och ge dem meningsfulla uppgifter. Det ska ge något åt båda håll, säger Morgan.

– Det finns många teoretiska utbildningar på gymnasiet som inte är lämpliga för lärlingsarbete, men praktik krävs alltid för att se hur det är i verkligheten. Skolan är en egen värld och det är bara positivt att se hur det ser ut på utsidan också. De ska ju ut i näringslivet, säger Anders.

I andra delen av systemet har vi skolan. Stefan Einarsson är avdelningschef på Gymnasiekontoret, Uddevalla kommun och en av initiativtagarna till stiftelsen Lärlingsfrämjandet som tillsammans med Småföretagarnas Riksförbund tagit fram projektet "Smålandsmodellen".

– I Uddevalla har vi en stor bredd på yrkesutbildningar och en lång tradition av att regionens ungdomar söker till sig till dem. Hälften av våra 3 000 elever går yrkesutbildningar. Sedan 2006 har vi utvecklat lärlingsutbildningar tillsammans med näringslivet och det var varit mycket framgångsrikt där flera elever när anställningar efter skolan. Det är ungefär 100 elever per år som går som lärlingar och det viktiga är att de gör ett val. Alla är inte lämpade och vi söker dem som är motiverade och säkra på vad de vill.

Varför fungerar inte lärlingssystemet i stort i Sverige?

– Det finns inget nationellt grepp som säkerställer att gymnasieskolorna erbjuder lärlingsutbildningar utan det är upp till den enskilde skolhuvudmannen. Modellen är väl utvecklad sedan lång tid i Europa och det finns goda erfarenheter att ta del av, ändå är det fortfarande flera regioner som inte använder modellen trots att vi vet att det ger goda resultat, säger Stefan.

Text: Anders Jakobson

Småföretagarnas Riksförbund föreslår en lärlingsmodell där:

- ✓ Småföretag ges en tydlig roll i huvudmannaskap och drift.
- ✓ Kontakten mellan elever och företag förenklas, gärna med digitala lösningar.
- ✓ Både företag och lärlingar får standardiserad ersättning.
- ✓ Handledare i företagen utbildas.
- ✓ Skolor får resurser för att bygga nätverk med arbetsplatser och stötta eleverna.
- ✓ Kravet på kollektivavtal för att ta emot lärlingar tas bort, eftersom det utestänger många småföretag.

Läs rapporten på Småföretagarnas hemsida, sök på "lärlingsmodell".

40%

av svenska
exportvaror 2024
utgjordes av
maskiner, apparater
och transportmedel
– 818,8 mdkr
av totalt
2 068,8 mdkr.

**OM DU INTE BYGGER DIN
EGEN DRÖM KOMMER NÅGON
ANNAN ANSTÄLLA DIG FÖR
ATT BYGGA DERAS.**

TONY GASKINS

SYV får verktyg för att lyfta entreprenörskap i skolan

Under våren arrangerade Tillväxtverket, i samarbete med Skolverket och regionala aktörer, fyra workshoppar i Jönköping, Malmö, Falun och Umeå. Över 150 deltagare, främst studie- och yrkesvägledare och lärare, diskuterade hur företagande kan bli en tydligare del av vägledningen i

skolorna. Syftet är att stärka unga, oavsett bakgrund, att se företagande som ett realistiskt karriärval, vilket ligger i linje med regeringens ambition att främja kvinnors företagande och ägande.

Källa: tillvaxtverket.se

MSB blir Myndigheten för civilt försvar

Från och med 1 januari 2026 byter Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) namn till Myndigheten för civilt försvar. Namnbytet är en strategisk del i arbetet med att stärka det civila försvaret i en tid av allvarligt säkerhetspolitiskt läge. Som symbol för sitt uppdrag får myndigheten nu ett heraldiskt vapen, en blå sköld med tre kronor, krönt med kunglig krona, och kompletterad med en kommandostav, blå triangel och eklöv som representerar ledande roll, motståndskraft och uthållighet.

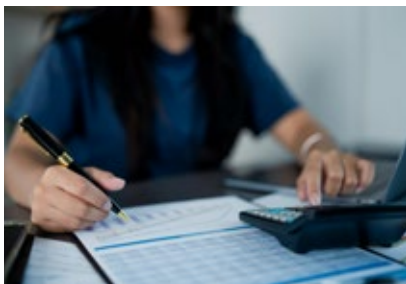
Källa: msb.se

Rotavdraget tillfälligt höjt

Du glömmer väl inte bort att Riksdagen har beslutat att höja rotavdraget från 30 till 50 procent av arbetskostnaden? Höjningen gäller arbeten som färdigställs och betalas mellan 12 maj och 31 december 2025. Rotavdraget kan som mest uppgå till 50 000 kronor per person och år. Det är du som utförare som ansöker om avdraget hos Skatteverket när arbetet är slutfört och betalt.

Källa: [skatteverket](https://skatteverket.se)

Så beskattas utländska medarbetare i Sverige

När du som arbetsgivare anställer någon bosatt utomlands för arbete i Sverige gäller särskilda skatteregler. Om personen vistas i Sverige mindre än sex månader kan en SINK-beskattnings (särskild inkomstskatt för utomlands bosatta) på 25 procent tillämpas, utan att personen behöver deklarerar. För längre vistelser gäller vanliga regler med preliminär A-skatt där arbetsgivaren gör avdrag enligt skattetabell. Fullständig information finns att läsa på Skatteverkets hemsida.

Källa: skatteverket

Hantera handeln mellan EU och USA

Införandet av olika slags tullar har snabbt förändrat villkoren för Sverige och EU som handelspartner med USA. Utvecklingen har lett till utmaningar som behöver hanteras samtidigt som fler förändringar kan ske.

Kommerskollegium är Sveriges myndighet för utrikeshandel och de erbjuder tulljour för företag kring just handeln mellan EU och USA.

För tips och senaste nytt: kommerskollegium.se

Så blir hållbart resande enklare

Tillväxtverket har släppt rapporten Beteendeförändring för hållbara turist- och fritidstransporter (21 augusti 2025) som belyser vikten av att göra hållbara resalternativ mer attraktiva och lättillgängliga. Studien visar att resenärer ofta väljer transport utifrån bekvämlighet, tillgänglighet och pris – snarare än miljöhänsyn. För att fler ska välja kollektivtrafik, cykel

eller delade mobilitetslösningar krävs därför både beteendepåverkan och konkreta förbättringar i utbudet. Rapporten lyfter fram hur samverkan mellan offentliga aktörer och näringslivet kan bidra till att göra hållbara val till det enklaste valet genom att kombinera beteendeinsatser med praktiska åtgärder.

Källa: tillvaxtverket.se

Visste du att:

De flesta svenska företag har färre än 10 anställda – småföretagen utgör alltså den stora majoriteten.

Entreprenör kommer från det franska verbet *entreprendre* som betyder att åta sig en uppgift, att organisera eller att starta något.

FAQ

Skriv en kort FAQ på din hemsida. Vanliga frågor och svar sparar tid både för dig och dina kunder och gör att du syns bättre på Google. FAQ är en förkortning för Frequently Asked Questions, alltså vanliga frågor som återkommer regelbundet.

6 AV 10

småföretagare sköter sin egen bokföring. Om du är en av dem som gör det och samtidigt våndas, överväg att köpa in tjänsten och lägga din tid och energi på dina affärer i stället.

Vad är idéburna organisationer och hur konkurrerar de med andra verksamheter?

Idéburna organisationer är verksamheter som inte drivs i vinstsyfte utan i stället har grundats på någon form av värdegrund och med syfte att uppnå ett samhällsnyttigt ändamål.

Exempel på branscher som återfinns bland registrerade idéburna organisationer är LSS-boenden, vårdcentraler, äldreboenden, daglig verksamhet och utbildningsinstitutioner. Idéburna organisationer utgör ingen egen bolagsform utan verksamheten kan bedrivas i aktiebolag med begränsad vinstutdelning, i ekonomiska- och ideella föreningar samt i stiftelser och trossamfund. I lagen (2022:900) om registrering av idéburna organisationer finns krav som organisationerna måste uppfylla för att anses vara idéburna. De organisationer som uppfyller kraven har enligt lagen rätt att registrera sig hos Kammarkollegiet.

LOU och idéburna organisationer

Sedan den 1 januari 2023 finns en särskild möjlighet att reservera deltagandet i en offentlig upphandling för idéburna organisationer. Reglerna finns i 19 kap. 25 a § lagen om offentlig upphandling "LOU". Detta innebär att myndigheterna kan föreskriva att endast idéburna organisationer som uppfyller vissa krav får lämna anbud i en upphandling av vissa tjänster. Tjänsterna ska vara allmännyttiga och kan exempelvis avse tillhandahållande av hemtjänstpersonal, förmedling av vårdpersonal, e-lärande, vuxenutbildning på universitetsnivå, handledning och sporttjänster. För kunna delta i en reserverad upphandling ska följande krav vara uppfyllda enligt 19 kap. 25 a § LOU:

- Reservationen ska avse idéburna organisationer vars allmännyttiga syfte bidrar till att uppnå ändamålet med den tjänst som ska tillhandahållas.
- Organisationens vinst ska återinvesteras i organisationen, till andra idéburna organisationer eller till forskning.
- Staten, en region eller en kommun får inte ha ett rättsligt bestämmande inflytande över organisationen.

Rättspraxis

Frågan om utformningen av upphandlingsdokumentation och möjligheten att utesluta vinstdrivande företag från deltagande i en upphandling prövades av Förvaltningsrätten i Uppsala i maj i år. Förvaltningsrätten i Uppsala konstaterade i domen att det inte föreligger hinder mot att utesluta vinstdrivande bolag i en idéburen upphandling.

Uppsala kommun genomförde en upphandling gällande driften av vård- och omsorgsboendet Ferlin. Upphandlingen genomfördes som en reserverad upphandling enligt 19 kap. 25 a § LOU. Bolagen ansåg att upphandlingen skulle göras om för att reservationen strider mot de grundläggande EU-rättsliga principerna och att den svenska lagstiftningen strider mot EU-rätten. Vidare anfördes att exkluderande av leverantörer som inte är idéburna innebär en negativ särbehandling av kommersiella aktörer.

EU-domstolen har prövat frågan om det är förenligt med de upphandlingsrättsliga principerna att reservera deltagandet i en upphandling till enbart icke-vinstdrivande aktörer (C-436-20). EU-domstolen fann att en sådan särbehandling är tillåten enligt likabehandlingsprincipen om det finns särskilda skäl. Närmare bestämt krävs det att aktörerna drivs på ett icke vinstdrivande sätt, att tjänsterna tillhandahålls på ekonomiska villkor som är godtagbara i budgethänseende och att reservationen faktiskt bidrar till att uppnå sociala mål. Vidare krävs att aktö-

rerna återinvesterar eventuella vinster i verksamheten och att ersättningen för tjänsterna endast täcker leverantörens kostnader. Samtliga uppräknade krav måste vara uppfyllda.

Vid en sammantagen bedömning fann förvaltningsrätten att kraven i upphandlingen var i linje med EU-domstolens praxis. Det saknades alltså skäl för ingripande i denna del.

Förvaltningsrätten prövade även frågan om reservationen stred mot proportionalitetsprincipen. Kommunen gjorde gällande att syftet med reservationen var att öka möjligheterna för idéburna organisationer att medverka inom äldreomsorgens intresseområde. Förvaltningsdomstolen fann att reservationen utgjorde en lämplig och effektiv åtgärd för att uppnå det angivna syftet.

Sammanfattningsvis

Sammanfattningsvis kan upphandlande myndigheter välja att, vid upphandlingen av vissa typer av tjänster, endast pröva anbud från idéburna organisationer då färsk rättspraxis fastställt att en sådan ordning varken strider mot likabehandlings- eller proportionalitetsprincipen. Hur det kommer att påverka marknaden för tjänster inom vård, omsorg och utbildning återstår att se. Och om intresset för idéburna organisationer ökar kommer vi troligen att få se ytterligare rättspraxis på området.

Maria Thorstensson

Nordbro är en modern och visionär affärsjuridisk byrå med cirka 20 jurister. Byrån arbetar inom hela det affärsjuridiska fältet och har gedigen erfarenhet av tvistemål och förvaltningsprocesser. Vi arbetar även med inkasso, den summariska processen och efterbevakning av krav som inte är bestridda.

Rådgivningspanelen erbjuder rådgivning utan kostnad.

Småföretagarnas telefonrådgivning är mycket uppskattad av medlemmarna. Många frågor har rört bluffakturor, hyresrätt, avtalsrätt och entreprenadjuridik. En stor mängd frågor har också av naturliga skäl rört arbetsrätt. Rådgivningspanelen är i år utökad och består nu av experter inom de flesta områden som är av vikt för småföretagare. Du erbjuds 30 minuters telefonrådgivning fyra gånger per år helt utan kostnad.

Friskvårdsbidrag – vad gäller?

DAGS ATT STARTA om efter sommaren och kanske hålla i den goda vanan med träning. Arbetsgivare kan erbjuda sin personal ett friskvårdsbidrag, men det finns några saker att tänka på.

Tre förutsättningar för skattefrihet

Friskvårdsbidrag är en form av personalvårdsförmån som en arbetsgivare har möjlighet att erbjuda sina anställda. Utgångspunkten är att förmånen som den anställda får från arbetsgivaren är skattepliktiga. Men det finns undantag. Friskvårdsbidrag är ett sådant undantag.

Friskvårdsbidraget kan vara skattefritt för den anställda om följande tre förutsättningar är uppfyllda.

- Samma belopp och villkor erbjuds till hela personalen (oavsett anställningsvillkor).
- Bidraget är av mindre värde (maximalt 5000 kronor per person och år).
- Bidraget användas för motion- och friskvårdsaktiviteter av enklare slag.

Förmånen ska inte heller kunna bytas mot kontanter.

Förtydligande från Skatteverket

I februari förtydligade Skatteverket hur friskvårdsbidraget får användas. Friskvårdsbidraget kan användas för att bekosta ett årskort, klippkort eller motsvarande om det är specificerat vilken motion- eller friskvårdsaktivitet det avser. Kortet ska utges av den aktör som också tillhandahåller aktiviteten. Det krävs också att kortet är personligt och inte överlåtbart. Friskvårdsbidraget kan inte användas för att köpa presentkort som vid ett senare tillfälle kan användas för olika motions- eller friskvårdsaktiviteter, eftersom presentkortet i sig inte räknas som en godkänd aktivitet utan är ett betalningsmedel.

Det gör att man ska vara lite extra uppmärksam när det gäller olika betalningslösningar som finns på marknaden.

Erbjudas hela personalen

För att friskvårdsbidraget ska vara skattefritt för de anställda måste det erbjudas till företagets hela personal. Med hela personalen avses samtliga anställda oavsett anställningsvillkor. Det betyder att även vikarier och tillfälligt anställda ska omfattas av erbjudande av personalvårdsförmåner.

Skatteverket anser att en arbetsgivare med bibehållen skattefrihet kan välja att erbjuda alla anställda ett lika stort friskvårdsbidrag eller att proportionera

friskvårdsbidrag utifrån de anställdas anställningstid eller sysselsättningsgrad. Anställda som till exempel arbetar deltid på 50 procent kan alltså erbjudas 50 procent av det fulla värdet av bidraget. Detta gäller under förutsättning att samma villkor gäller för samtliga anställda.

Sådan proportionering eller annan fördelning av bidrag kan dock inte göras utifrån kriterier som lönenivå, tjänsteställning eller arbetsort. Inte heller minskad arbetstid eller ledighet på grund av sjukskrivning eller föräldraledighet får medföra reducerat friskvårdsbidrag.

En arbetsgivare kan bara ersätta en anställds utlägg för utgifter för friskvård som den anställda betalar under anställningstiden.

Den som är delägare till ett aktieföretag och är anställd av företaget kan få friskvårdsbidrag precis som vilken anställd som helst under förutsättning att villkoren är uppfyllda.

Vad avses med mindre värde?

Med mindre värde avses 5 000 kronor inklusive moms enligt Skatteverket. Högsta förvaltningsdomstolen har i ett avgörande ansett att ett friskvårdsbidrag på 6 500 kronor inklusive moms inte var av mindre värde.

En aktivitet som kostar mer än 1 000 kronor (inklusive moms) för ett enskilt tillfälle uppfyller inte kraven för att vara av enklare slag, om inte aktiviteten innehåller moment av motion och träning. En sådan aktivitet, det vill säga en aktivitet utan moment av motion och träning som till exempel massage som kostar mer än 1 000 kronor för ett tillfälle, är en skattepliktig förmån även om det totala friskvårdsbidraget är av mindre värde.

Användas för aktiviteter av enklare slag

Friskvårdsbidraget får användas till enklare aktiviteter med inslag av motion som till exempel styrketräning, simning och dans. Men även behandlingar som är avstressande, motverkar ömhet och stelhet räknas som friskvård. Det går också att använda bidraget till kostrådgivning och rådgivning i samband med rökavvänjning.

Tidigare hade Skatteverket en förteckning på de vanligast förekommande godkända friskvårdsaktiviteterna. Den omfattande listan är nu borttagen, eftersom det kunde tolkas som att aktiviteter som saknades på listan inte var godkända.

Ersätta den anställda

Det vanliga är att arbetsgivaren i efterhand ersätter den anställda med friskvårdsbidrag mot att den anställda lämnar in det personliga kvittot som styrker utgiften. Arbetsgivaren kan ersätta utlägg för årskort, klippkort eller enkelbiljetter samt för elektroniska motsvarigheter.

Vissa arbetsgivare kan ha avtal med någon form av friskvårdsportal och den anställda kan då teckna olika tjänster och "betala" med sitt friskvårdsbidrag direkt via portalen. Den anställda behöver i dessa fall inte ligga ute med pengar och inte heller lämna in kvittot.

Vad gäller för enskilda näringsidkare?

Den som driver en enskild firma räknas inte som anställd och kan därför inte ges sig själv ett friskvårdsbidrag. Finns det anställda i företaget omfattas de dock av friskvårdsbidraget.

Vanliga frågor och svar

Fråga: Kan arbetsgivaren erbjuda de anställda ett friskvårdsbidrag som överstiger 5 000 kronor?

Svar: Ja, men friskvårdsbidraget är då inte längre skattefritt för den anställda. Om arbetsgivaren betalar ett friskvårdsbidrag som överstiger 5 000 kronor är hela friskvårdsbidraget en skattepliktig förmån för den anställda, inte bara det överskjutande beloppet. Arbetsgivaren måste då också betala sociala avgifter på hela beloppet.

Fråga: Kan en arbetsgivare ersätta en nyanställd för utlägg som denne haft innan anställningen började?

Svar: Nej. En arbetsgivare kan bara ersätta en anställds utlägg för utgifter för friskvård som den anställda betalar under anställningstiden.

Fråga: Kan arbetsgivaren betala för utrustning och att det ingår i friskvårdsbidraget?

Svar: Nej, friskvårdsbidraget kan inte användas till t.ex. löparskor, skidor och skridskor.

Fråga: Kan friskvårdsbidraget användas till appar och webbtjänster?

Svar: Ja, träningsprogram, rådgivning och andra liknande tjänster som en anställd använder via webbtjänster och appar kan vara en skattefri förmån. Det spelar ingen roll om de använder tjänsten hemma eller på någon annan plats. Exempel på appar och webbtjänster som kan vara en skattefri förmån är internetbaserade träningsprogram som yoga, motion, viktnedgång och rökavvänjning, tjänster för registrering av egen träning, till exempel promenad- och löprundor.

Therése Allard
Skattejurist vid Srf konsulterna

Satsa på din företagsdröm

Försäkra din inkomst hos SMÅA så får du som företagare möjlighet att fokusera på det viktigaste - att driva ditt företag framåt.

Försäkringen kostar bara 159 kronor i månaden och det är enkelt att bli medlem. Besök www.smakassa.se

Småföretagarnas Riksförbund

– för tryggt, enkelt och lönsamt företagande

Med tillgång till ett nätverk av 30 000 andra småföretagare, en mängd medlemsförmåner och fördelaktig finansiering hjälper vi dig att bli en bättre företagare. Tillsammans med oss får du en tryggare, enklare och lönsammare vardag som småföretagare. Oavsett om det handlar om juridisk rådgivning, förmånliga försäkringar och pensionslösningar eller rabatter på bland annat bränsle, bilköp och hotell, så finns vi alltid där för dig, både i med- och motvind. Sist men inte minst är vi Din röst mot poli-

tiken och myndigheterna. Som medlem hos oss får du de bästa förutsättningarna för att bli en nöjd småföretagare.

Snabb återkoppling för småföretagare

Har du egna tankar om vilka frågor och förslag som förbundet borde driva? Tveka då inte att kontakta oss på antingen telefon 042-34 28 50 (må-fre 8-12) eller på info@smaforetagarna.se.

Frida Företagare

en serie av Anders Suneson, episod 69-2025

Vinn ett lottpaket från Svenska Spel

Sänd in lösningen till: Småföretagarnas Riksförbund, Pottenborgsvägen 4B, 263 57 Höganäs. Märk kuvertet med "Korsord". Senast 24 oktober 2025 vill vi ha din lösning. De fem först öppnade rätta svaren vinner ett lottpaket från Svenska Spel. Rätt lösning och namn på vinnarna presenteras i nästa nummer av Bra Affärer.

Namn _____

Adress _____

Postnr	Ort
--------	-----

Vinnare av korsordstävling i Bra Affärer nr 2 2025

Dagny Eriksson, Strömsund
Robert Wennberg, Knivsta
Teresia Frödinger, Kramfors
Malin Johannesson, Älvängen
Magnus Nilsson, Sundbyberg

Rätt svar BraAffärer nr 2 2025

VÅRA SAMARBETSPARTNERS MED MEDLEMSFÖRMÅNER

Läs mer om alla dina förmånliga
medlemserbudanden på vår hemsida:
www.smaforetagarna.se

B PP Sverige, Port Payé

Avsändare: Småföretagarnas Riksförbund, Pottenborgsvägen 4B, 263 57 Höganäs

Exklusiva medlemsförmåner en tillgång för ditt företag

Fortnox

Scandic

Fortnox

ELITE HOTELS
OF SWEDEN

Fraktjakt

WORLDLINE

**northmill
bank**

